

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย

เรื่อง แนวทางสำหรับเอกชนที่ได้รับมอบหมายจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ดำเนินการจัดการ
มูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ร่วมจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อขอ
หารือเกี่ยวกับแนวทางสำหรับเอกชนที่ได้รับมอบหมายจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เข้าดำเนินการจัดการ
มูลฝอยติดเชื้อในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ร่วมจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ โดยมี
รายละเอียดดังนี้

ตามที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินโครงการก่อสร้างระบบเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ เพื่อเป็น
ศูนย์รวมแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จังหวัด โดยดำเนินการว่าจ้างเอกชนบริหารจัดการระบบ
กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยเทคโนโลยีการใช้เตาเผาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งดำเนินการเก็บ ขน และ
กำจัดมูลฝอยติดเชื้อในเขตพื้นที่จังหวัด ต่อมาเทศบาลตำบลได้มีหนังสือแจ้งว่า ตามที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด
ได้มีหนังสือขออนุญาตเข้าดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่เขตเทศบาลตำบล โดยได้
มอบหมายให้เอกชนดำเนินการหรือทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล โดยทำเป็นธุรกิจ หรือโดยได้รับ
ประโยชน์ตอบแทนจากการคิดค่าบริการ จึงควรให้เอกชนดำเนินการขออนุญาตประกอบกิจการหรือทำการเก็บ
ขน หรือกำจัดมูลฝอยติดเชื้อมกับเทศบาลตำบล ตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานบริหารจัดการระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จังหวัดเป็นไปอย่าง
ถูกต้องตามที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงขอความอนุเคราะห์หารือ
ในประเด็นดังกล่าว เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ว่าจ้างเอกชนดำเนินการบริหารจัดการระบบกำจัด
มูลฝอยติดเชื้อขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ภายใต้การควบคุมดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทาง
เอกชนไม่ได้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์
ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการจากผู้ใช้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ตามมาตรา ๑๙ แห่ง
พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ที่ได้รับค่าตอบแทน
ด้วยการคิดค่าบริการจากผู้บริการดังกล่าว ส่วนทางเอกชนได้รับเพียงค่าจ้างบริหารจัดการระบบเตาเผา
ตามปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ตามที่ดำเนินการได้จริงจาก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่านั้น ในการนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงขอความอนุเคราะห์หารือว่า เอกชน
ต้องไปขอใบอนุญาตประกอบกิจการหรือทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยติดเชื้อมกับเทศบาลตำบลหรือไม่
เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
ในพื้นที่จังหวัดว่าจะต้องมีการดำเนินการอย่างไรให้ถูกต้อง เพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถ
ดำเนินการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จังหวัดได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

(๑) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมและจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ดังนี้

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๔๗๓๘ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๑) มาตรา ๑๘^๒ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

๒) กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีศักยภาพ สามารถดำเนินการดังนี้

- ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นภายใต้ข้อตกลงร่วมกันตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง

- มอบหมายหรือจ้างให้บุคคลใดดำเนินการแทน ตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม

- อนุญาตให้เอกชนดำเนินการโดยได้รับค่าตอบแทนตามมาตรา ๑๙^๓

๓) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะ การอนุญาต และค่าธรรมเนียม

(๒) ข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินโครงการก่อสร้างระบบเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ เพื่อเป็นศูนย์รวมในการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งจะมีการลงนามร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่จังหวัดซึ่งรวมถึงเทศบาลตำบลด้วย พิธีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือจะจัดขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ ในการดำเนินการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมลงนาม องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จัดจ้างเอกชนให้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงาน และเป็นผู้เก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้มีหนังสือมอบหมายอำนาจตามมาตรา ๑๘ วรรคสามให้แก่เอกชน มีเพียงข้อกำหนดขอบเขตงาน (TOR) ในการจ้างเหมาบริหารจัดการระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยเทคโนโลยีการใช้เตาเผาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เท่านั้น

(๓) ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือ

ข้อหาหรือ : เอกชนรายดังกล่าวต้องไปขอใบอนุญาตประกอบกิจการหรือทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยติดเชื้อกับเทศบาลตำบลเชิงเนิน หรือไม่

ความเห็น : เอกชนที่ได้รับการว่าจ้างจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโดยรวมถึงเทศบาลตำบลดังกล่าวด้วย ซึ่งลักษณะการดำเนินการดังกล่าวนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๘ วรรคสอง ความว่า “ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับ

---

^๒ มาตรา ๑๘ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๙ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรานี้ และมาตรา ๑๙ มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

^๓ มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

หน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้” เพราะฉะนั้น การดำเนินการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของเอกชนรายดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการดำเนินการในนามขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นไปตามความในมาตรา ๑๘ วรรคสาม ความว่า“ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น” ดังนั้นเมื่อไม่ได้เป็นการดำเนินการในฐานะเอกชนที่รับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจตามความในมาตรา ๑๘ เอกชนจึงไม่ต้องขออนุญาตจากเทศบาลตำบลเชิงเนิน

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือ或在ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกักฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

